

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 742/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen metsätuholain soveltamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jenni Pitkon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 742/2021 vp:

Miten hallitus aikoo puutua siihen, että Metsähallitus soveltaa metsälakia alue-ekologisissa kohteissa ja

mitä hallitus tekee rauhoittaakseen tunnistetut alue-ekologiset kohteet metsätalouden toimenpiteistä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Metsähallituksen monikäyttömetsien myrskytuhopuiden korjuuseen vaikuttavat eri säädökset kuten laki metsätuhojen torjunnasta sekä erilaiset maankäyttöpäätökset. Näiden seurauksena syntyy erityyppisiä käytäntöjä tuhopuiden korjuuseen, joita on tarkasteltava tapauskohtaisesti, sillä myös metsälain ja metsätuholain voimassaolo vaihtelevat kohteittain.

Metsähallitus noudattaa myrskyn jälkiä korjatessaan seuraavia periaatteita:

- Natura-alueilla puunkorjuu suunnitellaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n ja Metsähallituksen luontopalveluiden yhteistyössä. Suunnitelma lisäksi lähetetään ELY-keskukseen lausunnolle. Näin on toimittu mm. Kylmäluoman retkeilyalueen kohdalla.
- Natura-alueilla Boreaalinen luonnonmetsä -luontotyyppi-kriteerit täyttäviltä kohteilta myrskytuhopuita ei korjata, mutta teitä on raivattu auki.
- Alueilla, joissa metsälaki ja metsätuholaki eivät ole voimassa, metsätuhon mahdollisesta leviämisestä aiheutuvan vahingon korvausvastuu on valtiolla (eli ympäristöministeriöllä silloin kun leviämisen lähde on luonnonsuojelualue, luonnonsuojelutarkoitukseen hankittu valtion alue taikka muut valtion omistamat alueet, joita hoidetaan Metsähallituksen tai valtion maata hallinnoivan viranomaisen suojelupäätöksen mukaisesti).
- Tuhopuita ei korjata alueilta, joiden osalta Metsähallitus on tehnyt suojelupäätöksen.
- Lähtökohtaisesti tuhopuita ei korjata myöskään metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle rajatuilta luontokohteilta, ellei siihen ole erityisiä painavia perusteita. Tällaisia perusteita voivat olla esimerkiksi tuhopuiden suuri määrä, korkea hyönteistuhon- tai turvallisuusriski, naapuritilojen läheisyys.
- Lisäksi tienpitoa ja kulkemista haittaava puusto voidaan korjata tiealueelta ja muilta kulkuurilta.

Metsähallitukselta saadun tiedon mukaan toiseksi viimeisessä kohdassa mainituilta metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle rajatuilta luontokohteilta myrskytuhopuita on korjattu noin 35 hehtaarin alalta yhteensä noin 1500 - 2000 m³. Myrskytuhoalueella Metsähallituksella on 48707 hehtaaria metsätaloustoimenpiteiden ulkopuolelle rajattuja luontokohteita, joten myrskytuhopuiden korjuuta on tehty 0,07 prosentilla luontokohteiden pinta-alasta. Kaikkiin korjuukohteisiin on myös jätetty myrskyssä kaatunutta puustoa lain sallimissa rajoissa. Metsähallituksen arvoin mukaan myrskytuhoalueiden hakkuut kevään 2022 aikana alue-ekologisen suunnittelun luontokohteilla tulevat jäämään muutamaan hehtaariin.

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan Metsähallitus on noudattanut olemassa olevaa lainsäädäntöä myrskyn jälkeä korjatessaan. Tämän mukaisesti alueen kuulussa monikäyttömetsiin, eikä alue ole Natura-aluetta tai alueelle ei ole tehty suojelu- tai rajoituspäätöstä luonnonsuojelulain 29, 49 tai 55 §:n nojalla, eikä alue kuulu suojeluohjelmaan eikä niitä ole kaavalla suojeltu, alueeseen sovelletaan metsälakia ja siten myös metsätuholakia. Lisäksi talouskäytössä olevista alueista, jotka Metsähallitus on omilla linjauksillaan, kuten alue-ekologisen suunnitelman kirjauksen perusteella jättänyt talouskäytön ulkopuolelle, ei ole riittävä peruste muuttaa metsälain soveltamisalaa.

Metsätuholain (6 §) mukaan voi metsälain soveltamisalaa kuuluvalla Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella, jolla lahopuun lisääminen voi olla tarkoituksenmukaista, jättää alueelle vahingoittuneita puita enemmän kuin 6 §:n 1-3 momenttien mukaan on sallittu. Näin myrskytuhoalueella tullaan myös toimimaan.

Joissain kohteissa on myös ollut perusteltua korjata puita siltä osin kuin ne aiheuttavat huomattavassa määrin haittaa alueen poronhoidolle.

Vastaavasti edellä mainittujen määritelmien ja soveltamisalasäännösten perusteella metsälakia ei sovelleta, eikä myöskään metsätuholain mukainen velvoite vahingoittuneiden havupuiden poistamiseen metsästä ole voimassa silloin, kun on kysymys Metsähallituksen suojelupäätöksen perusteella hoidettavasta alueesta. Joissain tapauksissa epäselvää voi kuitenkin olla, milloin suojelu perustuu metsälaissa tarkoitettulla tavalla Metsähallituksen tai muun valtion viranomaisen päätökseen ja milloin on kysymys jostakin muusta alueen käyttöä koskevasta ratkaisusta. Lähtökohtana tarkastelulle on, että suojelun perustana tulee olla Metsähallituksen tai muun tahon hallinnollinen päätös suojelusta. Metsähallituksen omalla päätöksellä määräaikaaisesti metsätalouskäytön ulkopuolelle jättämä alue kuuluu edelleen metsälain ja metsätuholain soveltamisalaa.

Metsäkeskus linjasi Paula-myrskyn jälkeen, että on epätodennäköistä, että kyseisessä myrskyssä kaatuneista puista leviää tuhohyönteisiä tuona kasvukautena. Tilannetta joudutaan kuitenkin tarkastelemaan uudelleen kuluvana keväänä. Sellaiset kaatuneet puut, joilla juuriyhteys on säilynyt, ovat metsätuholain tarkoittamia vahingoittuneita puita ja ne on poistettava kesän 2022

määräaikoihin mennessä metsätuholaisissa määriteltyjen kynnsarvojen ylittävältä osalta. Metsätuholain nojalla myrskyn vaurioittamien puiden jättäminen metsään laajassa mitassa muissa kuin edellä kuvattujen suojelupäätöksen mukaisissa kohteissa valtion omistamilla mailla ei pääsääntöisesti ole mahdollista. On tarkoituksenmukaista, että Metsähallitus on suunnannut heti hakkuunsa juuri myrskytuhoalueille talouskäytön piirissä oleviin metsiin, eikä pitäydy alkuperäisissä hakkuusuunnitelmissaan. Jos myrskytuhoalueille lähdetäisiin vasta keväällä, voisi tuhoalueiden korjuussa tulla kiire, eikä puita välttämättä saataisi korjattua ennen tulevaa kesää.

Metsätuholaki mahdollistaa vaurioituneiden puiden jättämisen metsään metsätuholain kynnsarvot alittavan puuston määrän mukaisesti. Siten on mahdollista edistää lahopuun lisäämistä myös talouskäytön piirissä olevissa valtion metsissä.

Edellä mainittujen perusteiden mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Metsähallitus on toiminut olemassa olevien lakien mukaisesti korjatessaan Paula-myrskyn aiheuttamia tuhoja. Lisäksi Metsähallitus on toiminnassaan ottanut huomioon alueen metsien luontoarvot, virkistyskäytön sekä muut metsien käyttömuodot. Voidaan myös katsoa, että poikkeaminen metsätuholain mukaisista vaatimuksista lisäisi laajojen seurannaistuhojen riskiä valtion omistamissa metsissä sekä niihin rajoituvissa yksityismetsissä.

Helsingissä 27.1.2022

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

VN/733/2022-MMM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: